

Rökfria skolor – en stödjande och skyddande miljö för barn och unga

Vi vet alla att rökning är skadligt. Även ungdomar känner till det. Trots det är det många unga som börjar röka.

Skolan är en självklar plats för möten mellan ungdomar och även mellan vuxna och ungdomar. Här kan vi lära, utvecklas och påverka varandra i olika riktningar. När skolan är rökfri påverkar vi möjligheten att ungdomar förblir rökfria. Detta, tillsammans med tobakslagens tydliga krav, är bakgrunden till att ni har fått, eller kommer att få, ett tillsynsbesök på er skola där vi följer upp att skolan är rökfri.

Kravet att skolan ska vara rökfri har funnits i mer än 20 år. Trots det förekommer rökning på flera av våra skolor. Nio av tio dagligrökare börjar röka innan de fyllt 18 år. Kan vi tillsammans förhindra att barn börjar röka gör vi en stor investering för en bättre hälsa.

Information om rökförbud på skolor

Vad säger tobakslagen?

Tobakslagen är en skyddslag. Syftet med lagen är att skydda barn och ungdomar från rökning och passiv rökning genom att tillhandahålla rökfria miljöer.

Enligt 2 § tobakslagen är rökning förbjuden i lokaler som är avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn och ungdomar samt på skolgårdar och på motsvarande områden på förskolor och fritidshem. Med skolverksamhet avses grund- och gymnasieskolor.

Rökförbudet gäller dygnet runt, veckans alla dagar, för samtliga som vistas vid eller i lokalerna och inkluderar all verksamhet som disponerar lokalerna. Det är till exempel inte heller tillåtet att röka på skolgården i samband med personal- och föräldramöten eller andra kvällsaktiviteter i lokalerna.

Lagen ger inte möjlighet till något undantag från rökförbudet för utomhusmiljöer som är avsedda för barn- och ungdomsverksamhet. Det innebär att det inte är går att ordna rökrutor på skolgården. Det är inte heller möjligt att ordna rökrutor på någon annans mark och hänvisa skoleleverna dit eftersom att även det området i så fall kommer att jämföras med en skolgård.

Vem har ansvar för vad?

Skolledningen har ansvar för att skolan uppfyller tobakslagens krav på rökfri skolmiljö. I ansvaret ingår att det finns en tydlig markering om rökförbudet, t.ex. genom skyltning. Man behöver också följa upp att reglerna följs och vid behov informera eller säga till den som röker. Om någon trots tillsägelse röker där det inte är tillåtet får man avvisa den personen. Finns fimpar eller cigarettpaket på skolgården behöver de städas bort.

Personal från Helsingborgs stads tillståndsenhet har ansvar för tillsynen av rökfria miljöer. Tillsynen på skolorna sker både genom bokade och genom oanmälda tillsynsbesök. Vid varje tillsynsbesök kontaktas rektorn eller annan skolpersonal och erbjuds att följa med på tillsynen.

Stadens drogförebyggande samordnare har bland annat ansvar för att stödja skolornas arbete för en rökfri miljö.

Var vänder du dig för att få mer information eller stöd?

För information om tillsyn av rökfria miljöer eller av butiker som säljer tobak: kontakta tillsynshandläggaren på tillståndsenheten, Per-Eric Gällblad. Hit kan du även vända dig med tips om butiker som säljer till minderåriga.

Vill du beställa skyltar och dekalering om rökförbud på skolor och skolgårdar? Gå in på www.folkhalsomyndigheten.se och sök på "skyltar och dekalering". På folkhalsomyndighetens hemsidor finns även mer information om rökfria miljöer.

Vill du ha hjälp med förebyggande insatser för att eleverna inte ska använda tobak? Den förebyggande samordnaren Stefan Åberg kan kostnadsfritt stödja din skola i ett långsiktigt hälsofrämjande och förebyggande arbete. Du kan även besöka www.verktygladanhbog.se/tobak för inspiration. Även elevhälsan är ett naturligt stöd i arbetet.

Till sist:

Vägen till en rökfri skola kan vara lång. Att få tillsyn kan kännas obehagligt och vetskap för rektorn om att skolan kanske har brister kan kännas stressande.

Vi arbetar långsiktigt. Vårt mål är inte att straffa skolan om den har svårt att lyckas med sitt ansvar. Vårt mål är att barn och unga inte ska röka eller utsättas för rök. För att lyckas behöver vi alla hjälpas åt och tålmodigt arbeta för en rökfri skola. Med gemensamma krafter kan vi ge barn och unga en bättre start och ett hälsosammare liv.

Kontaktuppgifter:

Tillsynshandläggare Per-Eric Gällblad
per-eric.gallblad@helsingborg.se
Tel 042-10 65 59

Förebyggande samordnare Stefan Åberg
stefan.aberg@helsingborg.se
042-10 76 09

Information till skolor från den 1 juli 2019

Ny lag om tobak och liknande produkter gäller

Den nya lagen ersätter den nuvarande tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. För skolornas del är det vissa förändringar att ta hänsyn till.

Rökförbud på skolor

Rökning är sedan 1994 förbjuden i lokaler avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn eller ungdom. Detsamma gäller på skolgårdar i anslutning till grund- eller gymnasieskolor och på motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidshem. Rökning är även i fortsättningen förbjuden på dessa områden.

Entréer till offentliga lokaler

Från den 1 juli är rökning förbjuden vid entréer till lokaler avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn och ungdomar. För skolor som saknar skolgård innebär det att åtminstone den entré som allmänheten har tillträde till, exempelvis till expeditionen eller liknande, omfattas av rökförbudet. Det rökfria området måste vara så pass stort att tobaksrök och rök eller utsläpp från andra produkter inte kommer in i lokaler eller utrymmen där det råder rökförbud. Vid tillsyn bedömer kommunen i varje enskilt fall hur långt det rökfria området vid en entré sträcker sig och har en dialog kring detta med den som ansvarar för att upprätthålla rökförbudet.

Utgångspunkten för en sådan bedömning måste vara syftet med bestämmelsen – att framförallt skydda barn och andra känsliga personer. Det ska vara möjligt för till exempel allergiker att ta sig in och ut ur en lokal eller utrymme där det råder rökförbud utan att exponeras för tobaksrök och rök eller utsläpp från andra produkter.

Ansvarig för rökförbudet

Den som äger eller disponerar en lokal eller ett utrymme ansvarar för att rökförbudet efterlevs. På en skola innebär det att det är rektorn som är ytterst ansvarig.

Förtydligande om skyltar

Kraven på den som ansvarar för rökförbudet blir tydligare. Den som är ansvarig ska genom skyltning tydligt informera om rökförbudet och vid behov ingripa med information och tillsägelser. Om någon trots tillsägelser röker får denne avvisas. Som ansvarig har man stora möjligheter att själv utforma skyltar som upplyser om rökförbudet. Den som är ansvarig ska också se till att det inte finns några askkoppar inom det område som är rökfritt.

Produkter som omfattas av rökförbudet

Rökförbudet omfattar cigaretter, elektroniska cigaretter, örtprodukter för rökning, vattenpipa och andra produkter som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

Kommunens ansvar

Kommunen är tillsynsansvarig över rökfria miljöer och kan om lagen inte efterlevs förelägga, med eller utan vite, den som är ansvarig.

